

การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน
ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

The Curriculum Administration and Learning Management Affecting
the Student Quality with Special Needs in Special Education
Center Network 3

พชรพล ปิตตะพันธ์¹ นวรัตน์ ไชยมภู² จรัส อติวิทยากรณ³

Pacharapon Pittapan, Navarat Waichompu, Nirun Chullasup

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2) เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียน 3) เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และ (4) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 136 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 ได้ค่า 1.00 และหาค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 และ 0.82 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยแบบลำดับขั้นตอน ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพผู้เรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ และการประเมินพัฒนาการผู้เรียน ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถทำนาย ได้ร้อยละ 50 4) แนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คือ การสนับสนุนครูให้มีความรู้ด้านการบริหาร

Received: 2023-05-23 Revised: 2023-07-18 Accepted: 2023-07-18

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Student of the Master of Educational Degree in Educational Administration, Hatyai University. Corresponding Author e-mail: bom007ab@gmail.com

² ³ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Instructor of the Master of Educational Degree in Educational Administration, Hatyai University.

หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และสามารถนำไปปรับใช้ได้จริง พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนสูงสุด

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้; คุณภาพผู้เรียน; ศูนย์การศึกษาพิเศษ

Abstract

This research Objectives: 1) to study the curriculum administration and learning management 2) to study the student quality 3) to study the curriculum administration and learning management affecting the student quality with special needs 4) the guidelines the curriculum administration and learning management affecting the student quality with special needs. The sample were 136 teachers and 5 directors. The research instrument were Interview and questionnaire. The questionnaire were IOC = 01.00 and α -Coefficient = 0.91 and 0.82. The statistics used for analyzing data were: percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient and stepwise multiple regression. Qualitative data analysis by content analysis. Research areas include special education center network 3. The results of the study were as follows: 1) the curriculum administration and learning management as an overall was at a high level, 2) the student quality as an overall was at a high level, (3) the curriculum administration and learning management in the use and development of media and assessment of student development affecting the student quality with special needs at 50 percentage statistical significance at the level of .01 4) Curriculum administration and learning management guidelines for the learning quality of students with special needs include building teachers' capabilities in curriculum administration and can be applied together with promoting participation in curriculum administration and learning management to develop student learning qualities.

Keywords: Curriculum Administration and Learning Management; Student Quality; Special Education Center

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร โดยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุม โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้ได้คุณภาพและมีประสิทธิภาพนั้น การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ถือเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่ง เพราะการบริหารหลักสูตรเป็นกลไกในการขับเคลื่อนหลักสูตรสู่การจัดประสบการณ์จริงได้ตรงตาม เป้าหมายของการจัดการศึกษาและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีบทบาทหน้าที่ในการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งประเมินและรายงานผล และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส จัดระบบสื่อสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส สถานศึกษาในสังกัดประกอบด้วยโรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับเตรียมความพร้อม มุ่งให้บริการด้านการศึกษาแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ภายใต้การขับเคลื่อนการบริหารหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน เตรียมความพร้อมของคนพิการเพื่อให้คนพิการมีความพร้อมเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เช่น โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ เป็นต้น

ปัญหาด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญ การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ที่ไม่มีคุณภาพส่งผลต่อทำให้คุณภาพของผู้เรียนต่ำได้จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 5 ของวิรัตน์ สุทัศน์ (2561, น. 1902) พบว่าสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ รายด้าน ครูมีความต้องการพัฒนาด้านการปรับปรุงหลักสูตรมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการประเมินหลักสูตรตามลำดับ และจากการศึกษาทัศนะของครูต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของบังอร พรายประทีป (2558, น. 179) พบว่าปัญหาของครูต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน คือจัดการวางแผนพัฒนาการศึกษาของผู้เรียนไม่สอดคล้องตามมาตรฐานและหลักสูตรของสถานศึกษา เห็นได้ว่าการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานและบริบทของผู้เรียนจะช่วยในการขับเคลื่อนให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัด

การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 และนำผลที่ได้จากการศึกษา ไปใช้ในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มคุณภาพผู้เรียน ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3
2. เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3
3. เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3
4. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในครั้งนีใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อมุ่งศึกษาทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรได้แก่ ครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 210 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 136 คน การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 แบบสอบถามถูกตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม(Index of Items Objective Congruency: IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 1.00 และนำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุดและนำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 ได้เท่ากับ 0.91 และ 0.82 ตามลำดับ 2) แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และการจัดประสบการณ์ของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structure or Guided Interviews) แบบสัมภาษณ์ถูกตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม(Index of Items Objective Congruency: IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้ ผู้วิจัยส่งหนังสือขอเก็บข้อมูลไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 พร้อมแนบ QR code แบบสอบถามถึงครูศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 ฉบับ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่าน google form และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาผ่านทางระบบออนไลน์

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise method
3. วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางศึกษาทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เครื่องข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, $SD = .28$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การออกแบบการจัดประสบการณ์ ($\bar{X} = 4.44$, $SD = .38$) การใช้และพัฒนาสื่อ ($\bar{X} = 4.40$, $SD = .29$) การจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.36$, $SD = .30$) การประเมินพัฒนาการผู้เรียน ($\bar{X} = 4.36$, $SD = .36$) และการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.34$, $SD = .33$) ตามลำดับ

คุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครื่องข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 คุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, $SD = .33$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.34$, $SD = .37$) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.33$, $SD = .35$) ตามลำดับ

การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครื่องข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 คือ การใช้และพัฒนาสื่อ (x_4) และการประเมินพัฒนาการผู้เรียน (x_5) โดยการใช้และพัฒนาสื่อส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มากที่สุด ($Beta = .614$) และ การประเมินพัฒนาการผู้เรียนส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ($Beta = .213$) โดยทั้ง 2 ตัวแปรสามารถทำนายคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครื่องข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ได้ร้อยละ 50 ($R^2 = .500$, $p = .001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) ในการทำนาย .236

แนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครื่องข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 มีดังนี้

1. แนวทางในการบริหารงานด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรพบว่าผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้เข้าร่วมการอบรมด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและทันต่อทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม, ควรส่งเสริมการมี

ส่วนร่วมของ คณะครู ชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์สภาพบริบทและร่วมกันจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา

2. แนวทางในการบริหารงานด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์ของครูพบว่าผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้เข้าร่วมการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง และนำความรู้มาใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน, ควรให้ความรู้แก่ครูในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เข้ากับหน่วยการเรียนรู้ และออกแบบการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับหลักสูตร

3. แนวทางในการบริหารงานด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญพบว่าผู้บริหารควรสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ของการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง

4. แนวทางในการบริหารงานด้านการใช้และพัฒนาสื่อพบว่า ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรมในเรื่องของการใช้สื่อและการพัฒนาสื่อเพื่อพัฒนาทักษะของครูให้มีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อได้อย่างมีคุณภาพ, ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อได้อย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง

5. แนวทางในการบริหารงานด้านการประเมินพัฒนาการผู้เรียนพบว่าผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูประเมินผู้เรียนด้วยวิธีละเครื่องมือที่หลากหลายควรมีการติดตามตรวจสอบตลอดตั้งแต่ก่อนเริ่มการประเมิน ขณะทำการประเมินและหลังการประเมิน, ผู้บริหารควรชี้แนะและให้ข้อเสนอแนะแก่ครูเพื่อให้ครูสามารถประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ การออกแบบการจัดประสบการณ์ การใช้และพัฒนาสื่อการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินพัฒนาการผู้เรียน และการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงการ ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนการที่สอดคล้องกับ นวพรรณ เชื้ออ่ำ (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะ

ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และตุลยา อีริวิโรจน์ (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่องสภาพและแนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า สภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

ดังนั้นสรุปได้ว่าผู้บริหารในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ได้เห็นตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ อันประกอบไปด้วย การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการจัดประสบการณ์ การจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ และการประเมินพัฒนาการผู้เรียน

2. คุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามลำดับ ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการดำเนินงานโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเจตคติและพฤติกรรมตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสอดคล้องกับสุดาพร จันทรกาเบงค์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า คุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้าน อันดับที่ 1 คือด้านผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดี รองลงมา คือด้านผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ด้านผู้เรียนมีความรู้ ด้านผู้เรียนมีการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม และอันดับสุดท้ายคือด้านผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน ตามลำดับ

ดังนั้นสรุปได้ว่า ผู้บริหารในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้เรียนอันประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

3. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ แสดงให้เห็นถึง การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งถือเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คือ

คุณภาพผู้เรียน ซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด การจัดการศึกษาระดับใด หนึ่งในมาตรฐานการศึกษาจะพิจารณาได้จากคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับนิรุทธ์ น่วมรัมย์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ร่วมกันพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครื่องมือช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 2 ด้าน คือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อและการประเมินพัฒนาการผู้เรียน โดยตัวแปรทั้ง 2 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครื่องมือช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ได้ร้อยละ 50 สามารถอธิบายตัวแปรที่พยากรณ์คุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครื่องมือช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ตามลำดับ ดังนี้

3.1 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อเป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครื่องมือช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ได้ดีเป็นอันดับ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบทบาทของสื่อเทคโนโลยี ในการจัดการเรียนการสอน ถือเป็นตัวช่วยในการดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และยังช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับสุพล พรเพ็ญ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ พบว่าการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดับคุณภาพผู้เรียน

3.2 การประเมินพัฒนาการผู้เรียนเป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครื่องมือช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ได้ดีเป็นอันดับ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประเมินพัฒนาการผู้เรียนเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญแก่ครู ผู้เรียนและผู้ปกครอง เพื่อใช้ในการวางแผนการจัดประสบการณ์เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับพัชรภรณ์ กุณแสงคำ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า การบริหารหลักสูตรและการจัด ประสบการณ์ของครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้ และพัฒนาสื่อ รองลงมา คือ ด้านการประเมินพัฒนาการ

ดังนั้นสรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

4. แนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรนั้น ผู้บริหารต้องสร้างความเข้าใจและความตระหนักให้กับคณะครูในสถานศึกษา ถึงความสำคัญของการจัดทำหลักสูตร ชี้ให้เห็นว่าการมีหลักสูตรที่ดี มีคุณภาพสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนได้อย่างไร ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของ คณะครู ชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์สภาพบริบทและร่วมกันจัดทำหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ นวพรรณ เชื้ออำ (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมการบริหารหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมและร่วมกันประเมินหลักสูตร สถานศึกษาที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์ของครู การส่งเสริมความสามารถของครู ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์ของครู ผู้บริหารควรให้ความรู้แก่ครูในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เข้ากับหน่วยการเรียนรู้ และออกแบบการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับหลักสูตร สภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย สอดคล้องกับ อนุชิต มโนรินทร์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ พบว่า การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้าง สมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครูควรนำตัวอย่างการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ ที่ดีมาศึกษาและร่วมมือกันเพื่อนำหน่วยการจัดประสบการณ์มาออกแบบและพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ให้ครอบคลุมและเชิญ วิทยากรหรือครูแกนนำที่มีความเชี่ยวชาญมาเทศ แผนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผนให้ดียิ่งขึ้น ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ส่งเสริมครูให้จัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ของการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้ ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับ อัญชลี ภูคงคา (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๒ พบว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือครูควรสร้างสัมพันธ์ที่ดี แสดงความเมตตา

ต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง เอาใจใส่ผู้เรียนและให้การเสริมแรงตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรมในเรื่องของการใช้สื่อและการพัฒนาสื่อเพื่อพัฒนาทักษะของครูให้มีความรู้ ความสามารถในการผลิตสื่อได้อย่างมีคุณภาพ ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง นอกจากการผลิตสื่อแล้วการอบรมให้ความรู้เรื่องการนำสื่อไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพเป็นอีกหนึ่งสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรผลักดันและสนับสนุน เพื่อให้ครูสามารถนำสื่อไปใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับสุพล พรเพ็ญ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ควรส่งเสริมและพัฒนาครูให้ผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน อีกทั้ง มีการประกวด สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี โดยมีรางวัลให้อย่างต่อเนื่อง ด้านการประเมินพัฒนาการผู้เรียนพบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูประเมินผู้เรียนด้วยวิธีละเครื่องมือที่หลากหลายควรมีการติดตามตรวจสอบตลอดตั้งแต่ก่อนเริ่มการประเมิน ขณะทำการประเมินและหลังการประเมิน เพื่อควาครูสามารถทำการประเมินได้ครบกระบวนการ และถูกต้อง หากไม่ถูกต้องผู้บริหารต้องชี้แนะและให้ข้อเสนอแนะแก่ครูเพื่อให้ครูสามารถประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กับพัชรภรณ์ กุณแสงคำ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ของครู ปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการติดตามตรวจสอบผลการประเมินพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินพัฒนาการ เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม และความสามารถของเด็กในด้านต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูใช้เป็น ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวางแผนและการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.1. ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการสร้างและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ครูดำเนินงานด้านการบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดควบคู่ไปกับพัฒนาทักษะทางด้านวิชาการ เพื่อให้การผู้เรียนมีทักษะต่างๆ รอบด้าน สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน เช่น การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น
- 2.2 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- ตุลยา ธีรวิโรจน์. (2563). สภาพและแนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (Online)*. 1(2). 73-85
- นพพรณ เชื้ออ่ำ. (2565). รูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. 12(1). 1-14
- นิรุทธ์ น่วมรัมย์. (2565). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*. 13(2). 1-11
- บังอร พรายประทีป. (2558). ทักษะของครูต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*. 11(3). 179-186
- พัชรภรณ์ กุณแสงคำ. (2563). ผลการศึกษการบริหารหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. *สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก*.
- วิรัตน์ สุทัศน์และสาธิต ทรัพย์รวงทอง. (2561). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูการศึกษาพิเศษ ในโรงเรียนเฉพาะความพิการกลุ่ม 5 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ในการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 13 ปีการศึกษา 2561. วันที่ 16 สิงหาคม 2561. (หน้า 1902-1916). กรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สุดาพร จันทร์กาแบงค์. (2565). ความสัมพันธ์ การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารสหวิทยาการพัฒนาศาสนามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 1(2). 99-112

- สุพล พรเพ็ญ. (2562). การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
กลุ่มกรุงธนใต้. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 10(2). 452-467
- อนุชิต มโนรินทร์. (2562). การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การ
เรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ.
วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 16(2). 306-321
- อัญชลี ภูงคงคา. (2562). การพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒.
วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์. 6(3). 14-28